

למד שקלים

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

י-ם	ת"א	ח"פ	ב"ש
5:07	5:25	5:26	5:26
6:20	6:22	6:21	6:21
ר"ת:	6:56		

דבר ה'

טאגת השמיט באת מו"ה עט"ו המוקדש רבי בנימין שמואל טייטל

מדוע קוראים את פרשת שקלים?

ולכן כל שנה בזמן שעוסקים בענייני תרומת המשכן והמקדש הכל היה בשמחה גדולה.

וכן איתא במדרש רבה (במדבר פרשה יב, טו) "שמחו כל ישראל במלאכת המשכן והביאו בשמחה כל נדבה ובזריזות, ולשני בקרים הביאו כל הנדבה, שנאמר (שמות לו, ג): והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר". הרי שבכל עת שמתנדבים לענין השראת השכינה, יש שם שמחה גדולה, ולכן השוו חז"ל 'כשם שמשכנס אב' שנתמעט עבודת המקדש, ממעטין בשמחה, כך 'משכנס אדר', לא רק לאחר הנס של מרדכי ואסתר, אלא גם בבית ראשון וגם בזמן משה רבינו, בכל השנים שהיו מתנדבים למשכן בתחילת חודש אדר, היו מרבים בו בשמחה, כי בו גבו מכל ישראל שקלים לצורך הקרבנות, שזה מביא השראת השכינה בבני ישראל.

ואמרו חז"ל בגמרא מסכת שבת (קל) שכל מצוה שהיו עושים אותה בשמחה עדיין עושין אותה בשמחה, כמו ברית מילה שנאמר בו (תהילים קיט, אב): "שש אנוכי על אמרתך", כך כשם שנתנו את נדבת המשכן והמקדש, היה שם שמחה גדולה, לכן בכל שבת שמתחילים להקדים ולקרוא מנדבת המשכן בשבת מברכים אדר, נמשך שמחה נפלאה בכל לב ישראל.

כל אחד ישמע שמדברים אליו...

על כן אנו צריכים לשמוע את הקריאה הזאת בכוונה גדולה, כי אף על פי שעדיין אין בית המקדש קיים איתנו, אך אנו מקווים שבוודאי עוד נזכה בזאת השנה בחודש ניסן להקריב קרבנות לה' בבית המקדש, ויהיה בנוי ועומד על מכונו, שירד בנוי ומשולל מן השמים. וכמו שכתוב בספר יחזקאל (מה, יח) שזמן חנוכת הבית השלישי יבנה בחודש ניסן. ואנו מחכים ומצפים ומייחלים לה' שאכן נזכה בשנה זאת להקריב קרבנות בבית המקדש.

ולכן אנו קוראים את פרשת שקלים, לא רק לצורך זכרון מה שהיה בזמן שבית המקדש קיים, אלא חי וקיים, הנה הקב"ה רוצה לישא את ראשנו, ומבקש שנתרום חלקנו לצורך הקרבנות שעוד נזכה בעז"ה להקריב בשנה זאת בבית המקדש. וכל אחד ישמע שמדברים אליו, ויקבל על עצמו שברגע שיבקשו מאיתנו מחצית השקל שיהיה לו מוכן לתת, ולכן כל אחד יתרום סכום של מחצית השקל, ויתן את הסכום ללומדי תורה, וזה יהיה פדיון נפשו של כל אחד, ובעזרת ה' נזכה שהשנה הזאת נתרום מחצית השקל לבנין בית המקדש שיבנה בקרוב אמן. שבת שלום.

חייו 'מנה' למחצית השקל של קודש, [שהרי מחצית השקל הוא ב' דינרים, וחמשים פעם ב' דינרים הוא מנה] ולפי זה ששים איש נותנים בחייהם ששים מנה, שהם שוים לככר אחד כסף, נמצא ששים ריבוא מישראל עולה עשרת אלפים ככר כסף.

יותר היה ראוי ליתן שקל שלם ולא חצי

ואכן יש להתבונן מדוע מצות מחצית השקל היא 'מחצית', הרי היה יותר ראוי לחייבם להביא 'שקל' שלם, אלא לומר כי כל אחד מישראל בפני עצמו אינו אלא מחצית, ורק כאשר יתחבר עם רעהו באהבה ובלב שלם, אז הוא נשלם ונקרא שלם. ובזה רמזו הרמז הנודע אשר בחרו כל מדפיסי הספרים לכתוב כינוי לשם השם הנכבד בצורת שני יודין כזה [י-י] כי בהתחברות שני יהודים יחדיו שורה שכינה ביניהם. אמנם אם הנקודות אחד מעל השני הרי זה כסימן סוף פסוק. (נחל יצחק פרשת פקודי) ועל ידי שכל איש יהודי נותן מחצית, מתחברים כל המחציות להיות שלם אחד, (שמואל ב, ז, כב) "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". ותשובת המשקל לקטרוגו של המן (אסתר ג, ח) "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", היא האחדות ואהבת ישראל שנעשים בנתינת מחצית השקל. ולפיכך אמרו חכמים (שקלים א) "משמיעין על השקלים" ולא מכריזין, כי משמיעין הוא לשון כינוס והתאספות כמו שכתוב (שמואל א, טו, ד) "וישמע שאול את העם" ומתרגם יונתן בן עוזיאל "וכנס (-ואסף) שאול".

מדוע שמחים משכנס אדר

והוא בשפת אמת (פרשת שקלים תרמ"א, תרמ"ד ובענייני טו). וכן בפרי צדיק לרבי צדוק הכהן מלובלין (ר"ח אדר אות ט) על דברי הגמרא במסכת תענית (כט). 'כשם שמשכנס אב ממעטין בשמחה כך משכנס אדר מרבים בשמחה', ויש להבין מהו 'כשם', מה שייך השמחה של חודש אדר לבין מיעוט השמחה של חודש אב? וכתבו לבאר ששמחת חודש אדר אינו רק על מה שנעשו ניסים לישראל בזה החודש, אלא שכמו שהתענית בחודש אב היא על ביטול עבודת המקדש, כך משכנס אדר מרבים בשמחה, היות שבזה החודש משמיעין על השקלים (שקלים א) לעורר בני ישראל שיתן כל אחד מחצית השקל, והנדבה היא החלק של כל אחד בקרבנות שיקריבו בשנה הבאה, ומצאנו בדברי הימים (א כט, ט) שכשהיו מתנדבים לעבודת המקדש היה שם שמחה גדולה עד מאד, "וישמחו העם על התנדבם, כי בלב שלם התנדבו לה', וגם דוד המלך שמח שמחה גדולה"

איתא במדרש תנחומא (ורשא פרשת כי תשא אות א): אמר משה לפני הקב"ה, רבנו של עולם משאני מת איני נזכר. אמר לו הקב"ה, חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה כשקורין אותה כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך. ע"כ.

ובכתבי רבנו האר"י ז"ל (שער הכוונות ענין הפורים דרוש א ד"ה ואמנם היות) מובא, כי בכל שנה ושנה מתגברת אותה קליפת המן הרשע להשמיד להרוג ולאבד, וכשם שהקב"ה הקדים את מצות השקלים לאבד את מחשבת המן לשקול עשרת אלפים ככר כסף. כך כל שנה מתעוררת הקדושה ומתגברת על הס"א כמו בפעם הראשונה, ועל ידי מצות השקלים פדינו את עצמנו ואת נפשתינו מיד המן וכל גונדא דייליה, וכן בכל שנה ושנה כאשר קוראים בציבור פרשת שקלים, מכניעים את הס"א והמן הרשע, ופודים נפשינו מן הס"א ומקליפת המן ומתעלים בקדושה. וזהו שאמר הכתוב (שמות ל, יב) "כי תשא את ראש בני ישראל", וה' בראשם ומתעורר ענין בני ביהמ"ק.

מטרת נתינת מחצית השקל היא לפדיון וכופר נפש

ולכן באחד באדר משמיעים על השקלים (שקלים פ"א משנה א), שמטרת נתינתם היא לפדיון וכופר נפש. והביא הרב בת עין (כי תשא ד"ה זה יתנו) כי "שקל" הוא בגימ' 'צדיק יסוד עולם'. כלומר על ידי הצדקה ותיקון המעשים יזכו כל ישראל "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ" (סנהדרין פ"י משנה א), לרשת ארץ בגאולה העתידה. גם תמצא, כי האותיות הבאות אחר "שקל" הם "תמר", שהוא נוסריקון "תם מר", רוצה לומר שנשלמה הגלות ונסתלקו המחלוקות הגורמות לגלות, ובזה נתכונן בהכנה המתאימה לחודש הגאולה.

וכתבו התוספות (מגילה טז. ד"ה ודחי) וז"ל: שמעתי שעשרת אלפי ככר כסף (-ששקל המון) עולין חצי שקל לכל אחד מישראל שהיו שש מאות אלף, ע"כ. ביאור דבריהם, כי כשנחשוב סכום של כל חצאי השקלים אשר נותנים ס' רבוא כל ימי חייהם שהם חמשים שנה. [דשנות האדם שבעים שנה, צא מהן עשרים שנה, שהרי החיוב מבין עשרים ומעלה כמו שכתוב (שמות ל, יד): "מבן עשרים שנה ומעלה", ישארו חמשים שנה] והרי כל אחד מישראל נותן במשך ימי

למי נכון לתת מעות "זכר מחצית השקל"

שאלה: מה שנהגו לתת מעות "זכר למחצית השקל" למי ולאיזה מטרה ראוי לתת את המעות?

תשובה: איתא במסכת סופרים (פכ"א ה"ד גירסת הגר"א) וצריכין ישראל לתת שקליהם לפני שבת זכור ואסור לומר עליהם לשם כופר אלא לשם נדבה, וצריכין ממנו להספיק מים ומזון לאחיהם עניים במקום קרבן, ע"כ. ונראה כוונת חז"ל בזה שעתה שאין קרבן מקיימים בזה מצות צדקה לעניים שהצדקה מכפרת במקום קרבן וכדאיתא בגמרא מסכת בבא בתרא (דף ט ע"א) ואמר ר' אליעזר בזמן שבהמ"ק קיים אדם שוקל שקלו ומתכפר לו עכשיו שאין ביהמ"ק קיים אם עושין צדקה מוטב, ואם לאו וכו', ועוד שהצדקה גדולה מן הקרבן, וכדאיתא בגמרא מסכת סוטה (מט ע"ב) אמר רבי אלעזר גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות שנאמר עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח ע"כ.

והנה הגאון חיד"א בספרו מדבר קדמות (מערכת צ אות כ) כתב בשם זקנו החדש לאברהם (עין הקורא נהר נג) שצריך לתת זכר למחצית השקל בזמן הזה לעמלי תורה שהם עניים ותורתן אומתן, ע"כ והיינו על פי מה שאמרו רבותינו בגמרא מסכת מגילה (דף ג ע"א) שגדולה מצות תלמוד תורה יותר מן הקרבנות, עיין שם ועוד שהתורה מכפרת עוונותיהם של ישראל כמו שהם הקרבנות מכפרים וכמו שהביא מור"ר בספרו חזון עבדיה פורים (עמוד קה).

ונראה עוד שעדיף שיקנה במעות אלו מאכל ומשקה לעניי עמלי תורה משום שבזה הוי ממש כקרבן על גבי המזבח, וכדאיתא בגמרא מסכת ברכות (דף נה ע"א) כתיב המזבח עץ שלש אמות גבוה, וכתיב וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה', פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוויהו כל זמן שביית המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו ע"כ, הרי שהאוכל שנותן לגרונו של עני ובפרט המשקה לתלמיד חכם הוא כמקריב על המזבח, ויש לדייק כן בלשון רבותינו במסכת סופרים שאמרו וצריכין ממנו להספיק מים ומזון לאחיהם עניים במקום קרבן, וממה שלא אמרו שיתנו מהם צדקה לעניים בסתם אלא כתבו להספיק מים ומזון, נראה כמו שביארנו שהמאכל עצמו כקרבן, ואם כן למי שביכולתו שיביא במעות אלו אוכל ממש לעניי עמלי תורה או שיתן להם מעות שיקנו אוכל להם ולמשפחותיהם.

ושוב מצאתי בספר פורים בציון (עמוד קסט) שהביא מה שכתב בספר כסא אליהו (דף ע ע"ב) וזה לשונו: וישלח אותם המעות ליד שלושה גבאים נאמנים בעיר הקודש ירושלים תבנה ותכונן במהרה בימינו ואותם הגבאים יבררו י"ב בני אדם יראי השם בתכלית ושפלים ונמוכי הרוח ובעלי זקנה, ויתענו כל ערב ראש חודש לילה ויומם בבית הכנסת, וילמדו תהילים ואדרות וזוהר הקדוש, ואחר כל לימוד יאמרו תפילה בעד כל ישראל ואותם הגבאים שבירושלים תוב"ב הם יקנו להם במעות סעודה בשבילם ובשביל בני ביתם בשביל הלילה והיום של כל ערב ראש חודש ויביאו להם מאכל ולא מעות ושמור דבר זה כי הוא עיקר, ויש טעם כמוס אמיתי בדבר ואיני רוצה לגלותו ודי למבין, והנה אם יש באותה העיר מנהג ידוע שיתנו הזכר מחצית השקל לאיזה ענין ידוע והוא מנהג קדמונים אזי האדם יתן מה שדרכו ליתן עם הקהל ולא ישנה, ואז גם כן יעשה עוד כפי האמור בסייעתא דשמיא ושתים הם בידו והמוסיף מוסיפים לו מן השמים עכ"ל, ושמחתי שזכיתי לכוין לדעתו דעת עליון, ומה שהוסיף לתת עבור י"ב שיתפללו וכו' נראה כוונתו שזה מעין המעמדות שהיו מתפללים שיתקבל הקרבן לרצון וכדשינינן במסכת תענית (דף כו ע"א) עיין שם.

ומה שציין דוקא את ירושלים משום שלשם היו שולחין את השקלים בזמן שהיה ביהמ"ק קיים, וה' יזכנו לראות בבנין בית מקדשנו ותפארתנו ולשקול שקלינו עבור קרבנות חובותינו שיעלו לרצון אמן.

סגולות וישועות בתוספת שבת

"ינקהל מִשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וכו' שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלְאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שִׁבְתַּתְּוֹן לַה' כָּל הָעֶשֶׂה בּוֹ מִלְאכָה יוֹמָת: (לה, א-ב)

האר"י היה אומר (סגולות ישראל ערך בניס אות כז) שסגולה למי שאין לו בנים שיהיה מאד וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת בערב שבת ובמוצאי שבת, ויתווספו לו בנים. וכמו שכתב בספר חמדת ימים (הלק א' פרק ה אות יד) בזה הלשון: וכן ראיתי למורי [האר"י] נר"ו היה מצוה על איש חכם מקרוביו שלא היו לו בנים ומתחנן לפניו ובמרירות נאנח מאד על הדבר, והזהירו על תוספת שבת להוסיף כפי כוחו ולהיות סובב ברחובות קריה בערבי שבתות ובמוצאי שבתות להזהיר את העם להוסיף מחול על הקדש ובכך ימצא תקון לנפשו, ואנכי שאלתיו על הדבר והשיבני בלשון הכתוב (ישעיהו נה, ד) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ונתתי להם יד ושם טוב מבנים ומבנות וטעם הדבר כמו שביארנו.

וכן כתב החפץ חיים (בספרו משנה ברורה סי' רנו ס"ק ב) וזה לשונו: נכון מאד שימצאו אנשים המתנדבים בעם לילך ולזרז בכל רחובות קריה ע"ד סגירת החנויות והדלקת הנרות וכעת נמצא כן בכמה עיירות גדולות חבורות קדושות המיוסדות על השגחת השבת ואשרי חלקם כי הם מזכים את ישראל לאביהם שבשמים ויזכו עבור זה המתחזקים תמיד במצוה זו לבנים גדולי ישראל. עכ"ל.

ויש להוסיף שהקדמת קבלת שבת היא סגולה למצוא את הזיווג במהרה. שהרי השבת היא הבת זוג של עם ישראל. עם ישראל הוא החתן והשבת היא הכלה, ומצוה על החתן להקדים לצאת לקראת הכלה.

האמרי אמת מגור היה אומר (הובא בפני מנחם יתרו תשנ"ד ד"ה בשבת) שכך מצוות תוספת שבת כל כך גדולה, שעל ידה זוכים למחילת כל העוונות, אפילו הקשים ביותר.

ובמסכת שבת (דף קיח:) כתוב: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי אלמלי שמרו בני ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, ומבאר בספר חמדת ימים (ח"א פרק ה אות יב) ששתי שבתות הכוונה שמירת שבתות השבת עצמה, ושמירת שבתות התוספת שבת, שבזכות זה עם ישראל יגאל.

השפע ברוחניות וגשמיות בזכות השבת

יום השבת התברך על ידי הקב"ה שנאמר (בראשית ב, ג): "ויברך אלהים את יום השביעי", והמדורש (רבה בראשית פרשה יא סי' א) מביא על זה את הפסוק (משלי י, כב): "ברכת ה' היא תעשירי". וכמו שראינו בגמ' למעלה שהקדוש ברוך הוא בעצמו מעיד על השבת שהיא מתנה טובה, ושולח במיוחד את משה רבנו, להודיע לנו, כדי שנובין את ערכה של השבת, כדי שזנכה לקבל על ידה את כל הברכות שבעולם.

ומפרש רבנו יוסף חיים זצ"ל (עוד יוסף חי בראשית על הפסוק ויברך אלקים את יום השביעי ובבן איש חי פקודי שנה ב) כי השפע בא ממה שראינו שכתוב (דברים ז, יג): "ויברך והרבה וברך פרי בטןך ופרי אדמתך, דגנך, תירושך, ויצהרך". ובדגן תירוש ויצהר כלולות כל הברכות.

והנה ראשי תיבות של דגן תירוש יצהר, זה "דת"י - דגן תירוש יצהר. וידוע שהספירות הקדושות הן עשר ומתחלקות לשני קוין: קו ימין - חח"ן [חכמה, חסד, נצח], קו שמאל - בג"ה [בינה, גבורה, הוד], קו האמצע - דת"י [דעת, תפארת, יסוד]. ודרך קו האמצע בא השפע.

ולכן בכניסת השבת אנחנו מקדשים את השבת בשלשה אלה שסימנם "דת"י - "דגן תירוש יצהר": "דגן" - לחם, לבצוע על י"ב ככרות, "תירוש" - קידוש על היין, "יצהר" - שמן של הדלקת נרות שבת. כל זה רומז שהשפע של יום חול בדגן תירוש ויצהר נמשך בזכות השבת.

סגולות לעין הרע (ב)

עם סגולה
סגולות טועולות מןקורות
מוטמנים

יכוין להמשיך עליו שפע משי"א נימין קדישין שבימין, ובצד שמאל יכוין גם להמשיך עליו שפע משי"א נימין קדישין, ובוה ישמר מעין הרע ולא יאבד את העושר שיש לו (אדרת אליהו עה"ת ריש פרשת במדבר בשם הגאון רבי שמשון מאוסטרופול זיע"א ה"ד).

ג. המנהג לומר חַמְשָׁה נגד בעלי עין הרע וע"י זה ינצל מעין הרע שנותנים בו (שם).
ד. תיקון לעין הרע שלא תשלוט הוא, שיתן גודל יד ימינו בנחירי ימין וגודל יד שמאלו בנחירי שמאל, ויכוין שגודל עם נחיר גימטריא ש"א, ובצד ימין

ב. סגולה לבטל עין הרע יעשה צורת אות ה' מכסף (בא"ח דרושים פ' חיי שרה משם הגחדי"א) ניתן להשיג בישיבה.

רבי מאיר פאפריש זצוק"ל - ב' אדר

משפחתו היתה משפחה של עשי-רים ונגידים, כך שהיה סיפק בידי הוריו לשלחו לירושלים עיה"ק בעודו נער צעיר, בהגיעו למצות, בכדי לקבל תורה מפיהם של האריות - גאונים וגדולי הדור המקובלים שבעיר הקודש והמקדש. והנה מאחר שברור שמוצאו מאשכנז, כחתימתו בהקדמתו ל"תורה אור": "הצעיר בן בוזי מאיר הכהן אשכנזי" וכן ידוע שבשנת ה"ג לחייו נכנס לפרדס חכמת הקבלה, וכפי שיובא להלן שהה מספר שנים בקרקא בקרב משפחתו הרוממה, ניתן לשער כי לרגל חשקו העצום לעסוק בפנימיות סודות התורה, קיים בנפשו: הוי גולה למקום תורה; ועלה לירושלים בשחר טל ילדותו כאמור.

ניסופיו לרזי תורה

רבינו כותב בהתפתחות הנפש אודות השתוקקותו לחכמת האמת, בהקדמה ל"עץ חיים" אותו סידר וערך מהכתבים שהיו בידי: "הנה אנכי הצעיר והזעיר באלפי יהודה (רמז לשם אביו יהודה), צעיר אנכי לימים, וזעיר אנכי בבנינה ובהשכל, ומה אעשה שנפשי חשקה בתורת חכמת הקבלה, ורשפי להבת אש חשוקת חמדת הקבלה, מיום שהייתי בן י"ג שנה, בערה בי כאש בוער בעצמותי, עד שהביאני המלך חדריו, זכיתי וטעמתי בקצה המשענת, בבית הר' המובהק החסיד העניו הרופא, החכם השלם מהר"ר יעקב צמח נר", ולמדתי ספריו ומצאתי חן בעיניו, והטעימני מיערת הדבש של האר"י זלה"ה".

יסוד היסודות לחכמת הקבלה

יחודו של רבינו בעריכת תורת הארז"ל ותלמידו המהרה"ח, וממנו ועל ידו זכינו לאור המאיר ספר הקדוש "עץ חיים" שהוא ה"יכין ובוועז" לתורת הקבלה, יחד עם "פרי עץ חיים" ו"נוף עץ חיים", ועל כך כתב הוא עצמו בהקדמתו המופלאה אשר לא תסולא בפז ל"עץ חיים".

מפיץ תורת מהרח"ו בפולין

בגודל ענותנותו חרד ממלאכת הקודש, עד שמצא דף כתוב "מכתבת אצבע אלקים מהרח"ו ז"ל" ובו ציון הסדר המפורט שביקש לערוך לפיו את כל כתבי הארז"ל, והוא חלוקתם לשלושה ספרים, "דרך עץ חיים", "פרי עץ חיים", "נוף עץ חיים", ואכן כך זכה רבינו לבצע את חזונו של מהרח"ו, ובעקבותיו ערך וסידר את הכתבים במסגרת שלושה ספרים אלו. ומהענין לציין את הדגשתו שמשמים זיכו אותו לעשות זאת, מאחר שהוא לבדו זכה "לכל כתבי הארז"ל, מה שלא זכו אחרים שביקשו לעשות סדר ולא יכלו.

זכה וחבר את ספרו המופלא "אור צדיקים" כפי שהזכיר בהקדמתו: "ושמעתי מפי חברים אומרים מי יתן והיה לנו כל מנהגי הרב הקדוש הארז"ל". ואין ספק כי גמר העריכה היה בחוץ לארץ, כפי שמוכח בהקדמתו ל"עץ חיים", אותה הוא מסיים בתפילה: "וה' ושיעני ויגמור נא עוד בירושלים ובהר ציון אה מעשה ה' המלאכה מה שעדיין יש להשלים מכתבי הרב ז"ל. כל דברי הנכסף לראות ה', ולבקר בהיכלו בתוככי ירושלים שנית, הצעיר מאיר בלא"א הנדיב יהודה ליב כ"ץ פאפריש, תושב ירושלים עיר הקודש תובב"א".

המפטיר (משנ"ב ס'י תרפה ס"ק ב, כה"ח שם ס"ק ז) ואם נזכרו רק בזמן של תפילת מנחה שוב אין תשלומים לפרשת 'שקלים' (כה"ח שם ס"ק ה), ואף שיש חולקים שב ואל תעשה עדיף (ש"ת שבט הלוי ח"ד ס'י עא, חזו"ע פורים עמ' כא ואם שבת הבאה שבת הפסקה ע"ש).

שאלה: אם לא שמע את כל פרשת שקלים מילה במילה האם יוצאים יד"ח?

תשובה: לכתחילה יש להקפיד לשמוע כל פרשת שקלים מילה במילה (של"ה הביאו בא"ר ס'י תרפה ס"ק כא), דאף דבפרשת השבוע הוא חובת ציבור, קריאת ד' פרשיות הם חיוב דרבנן, ומכ"מ אם החסיר תיבה או פסוק שאינו מעיקר הפרשה יצא יד"ח (משנ"ב ס'י קלז ס"ק יח ושעה"צ ס"ק כז).

שאלה: אני מעונין לקנות מגילה לקראת פורים, איזה מגילה מובחרת ביותר כדאי לקנות?

תשובה: ישנם סוגים רבים של מגילות, ונכתוב בקיצור נמרץ, יש מגילת יא' שורות שבזה מרוויחים שיטת הגר"א (ס'י תרצא או כה) שעשרת בני המן לא כתובים באותיות רבתי, הסוברים שראוי ליקח מגילה זו הם הכה"ח (קול יעקב ס'י תרצא ס"ד), החזו"א (אורחות רבנו ח"ג), וכ"כ בחזו"ע (פורים עמ' רנו), מגילה נוספת היא מגילה שמשאירים בה גליונות כס"ת שהם ג' אצבעות למטה, וד' אצבעות למעלה, חששו לשיטה זו במשנ"ב (שם ס"ק ח) ובחזו"ע (פורים עמ' רנא), מלבד זה יש נוהגים ליקח מגילת המלך דהיינו שראש כל עמוד מתחיל במילת המלך, ויש נוהגים ליקח מגילת ווי העמודים שראש כל עמוד מתחיל באות ו, בשתי מגילות אלו דעת המלאכת שמים (כלל כד סוף או ב בחכמה) שלכתחילה עדיף שלא לקחת מגילות אלו כיון שאין הכתב יוצא שווה ויפה, ובכה"ח (שם ס"ק כח) כתב שבגדאד לקחו מגילות המלך כיון שהיו מעתיקים ממגילות מסודרות.

[הרבנים המשיבים: הרב שלמה חיים אלימלך]

שאלה: מה הטעם שקוראים פרשת שקלים?

תשובה: ב' טעמים נאמרו בפוסקים, א. בגמ' מבואר שכל חודש ניסן היו מביאים קורבנות מתרומה חדשה שנתרמה באותה שנה, ועל כן באחד באדר משמיעים על השקלים, ועל דרך 'ונשלמה פרים שפתינו' אנו קורין 'פרשת שקלים', ב. דרך רמז נאמר בגמ' (מגילה יג ע"ב), שכאשר ביקש המן להשמיד את היהודים, והביא לאחשוורוש עשרת אלפים ככר כסף, אמר הקב"ה כבר הקדימו ישראל שקליהם לשקליו של המן, וע"כ קורין פרשת שקלים קודם אדר.

שאלה: מהו סדר ואופן קריאת פרשת שקלים?

תשובה: יקראו בתחילה פרשת השבוע (פרשת ויקהל), ויאמר העולה קדיש, ויפתחו ס"ת השני ויעלה המפטיר ויקרא מתחילת פרשת כי תשא עד כן עשה את המנורה והוא פרשת שקלים, ויפטיר ויכרות יהוידע ששם נזכרו נדבות לבדק הבית והוא מעין פרשת שקלים (ש"ע ס'י תקפה, משנ"ב שם ס"ק ג).

שאלה: בבית הכנסת שכחו להוציא ס"ת שני לצורך פרשת שקלים, והבעל קורא סיים בפרשת השבוע והפטיירו הפטרה של פרשת השבוע מה הדין?

תשובה: יוציאו ס"ת שני ויעלה אחד לתורה בברכות לפניה ולאחריה ויקראו פרשת שקלים, ויפטיר את הפטרת 'ויכרות יהוידע' בלא ברכות, ואם נזכרו באמצע הפטרה שלא קראו פרשת שקלים, יוציאו ס"ת אחר ויקראו פרשת שקלים, וימשיך המפטיר להפטיר 'ויכרות יהוידע' ויברך ברכה אחרונה על

פרשת שקלים

בגמרא מגילה איתא אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, והיינו דתנינן באחד באדר משמיעים על השקלים, כדי שיקדמו שקלי ישראל באחד באדר לשקלי המן שהיה בניסן. והגר"א בביאורו אדרת אליהו כתב שפרשת שקלים היא כנגד מה שאנו אומרים בתפילה בשבת "אין ערוך לך ה' אלהינו".

ואמנם פשוטו של מדרש ידוע, אך לבאר השקלים של ישראל כנגד שקלי המן, וקריאת פרשה זו באדר על פי הקבלה, יש להקדים הנודע כבר, כי המאציל העליון כאשר בנה בשמים עליותיו כדי להיטיב לברואיו כחוק הטוב להיטיב, אך כדי שתהיה ההטבה שלימה ולא יתביישו הנבראים לקבל ההטבה, על כן נתן מקום לרע להמצא בעולם, כדי שיוכלו הנבראים לברר הטוב מהרע ולבחור בטוב האמיתי שבקדושה, ועבודה זו תהיה שרם.

וכיון שזה לעומת זה עשה האלהים לכן הניח גם מקום לרע, והיינו שהניח כמה קליפות וכוחות חיצוניים בבחינת סטרא אחרא, הנותנים מקום לטעות אצל האדם כאילו ח"ו יש רשות אחרת מבלעדי ה' יתברך, ואחת מהם היא קליפת עמלק והמן, שעניינה היא לתת ערך ומשקל לרע כאילו הוא הטוב האמיתי,

ועל ידי כן לקחת בשבי את נשמות ישראל, להשמיד להרוג ולאבד אותם מהקדושה.

בזה"ק פרשת משפטים מבואר כי למעלה יש ב' בחינות 'מאזניים', הנקראים 'מאזני צדק' של הקדושה, ומאזני מרמה' שהם מצד הסט"א העושקת את הנשמות ע"ש. ומה שנקראו בלשון מאזניים הוא לסיבת כי יש כביכול מאזניים השוקלות את ערך הקדושה וכנגדם מאזניים הנותנות משקל לסט"א. ואכן קליפת עמלק והמן היא נותנת משקל וערך לצד הטומאה והקרי, כמו שביארו חז"ל על הפסוק "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך", וכנגד אותו המשקל יש את ערך ומשקל של קדושה, שהוא מה אמר לנו השי"ת הנה אנכי נותן לפניך את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע, זה כנגד זה, וציוונו "ובחרת בחיים".

זוהי הסיבה שלשמה אנו מצווים לקרות פרשת 'שקלים' באדר. השקלים שהם מטבע, הם הביטוי לכל הערך והשווי של כל דבר שיש בעולם. וכידוע שהרהרו השי"ת למשה מטבע של אש ואמר לו 'כזה יתנו', כי טבע האש להפוך את כל האוחז בה להיות כמותה, וזהו שרצה הקב"ה שניקח את כל הערך והמשקל שיש לנו לדברים שבעולם ונשייכם לקדושה ולבית המקדש. ועל ידי כן נפדה את עצמנו מעושק הסט"א היא קליפת עמלק והמן, הרוצים ליתן לנו ערך ומשקל אחר לדברים שבעולם ולשייכם ח"ו לסט"א, ואנו בהחזרת הכל אל הקדושה מכריזים ואומרים "אין ערוך לך ה' אלהינו". ובספר חמדת ימים (פורים פ"א) כתב "שקריאת פרשיות שקלים וזכור בשבתן, מיוחדת יחודים למעלה, וממשיך שפע בעולמות ובקריאה נאמנה ההיא תגבר סטרא דקדושה ונכנע ונשבר מטה רשעים ומזל ישראל מתעלה".

המום בלב נעלם בזכות קבלת שבת מוקדם!

בימיו האחרונים של הגאון רבי שמחה קפלן זצ"ל רבה של העיר צפת, בשכבו על ערש דווי, סיפר סיפור מופלא, שהוא עצמו היה עד אליו, אודות הגאון בעל החפץ חיים זיע"א, בנושא כבוד השבת. וכה נשא דברו:

היה זה בימי בחרותי בישיבת מיר, את לילותי העברתי בבית אחת המשפחות בעיר, כמנהגם של בני הישיבות באותם ימים. והנה יום ששי אחד, אנכי שומע את בעלת הבית שואלת את בעלה, האם הוא מתכוון לצאת לשוק בעיירה הסמוכה, משהשיב האיש בחיוב, אמרה לו האשה בקול רועד: השתדל לשוב הביתה בזמן, ואל תאחר את כניסת השבת, סיים את כל עסקיך ואל תתמהמה, כי הלא יודע אתה שבנפשנו הדבר.

בהגיע חצות של אותו ערב שבת, כבר עמדה האשה דרוכה בפתח ביתה כשהיא ממלמלת: עוד מעט שבת - עוד מעט שבת. תמהתי מאד ולא התאפקתי, סיפר רבי שמחה, ושאלתי לפשר הפחד האופף אותה, הרי השבת נכנסת בעוד כמה שעות ומה לך להכנס לחרדה כה גדולה, הרי אין ספק שבעלך, הידוע ביראת השמים הגדולה שלו, ישוב בזמן ולא יכנס לחשש של פיקוח נפש?

האשה, כמענה לדברי, החלה לספר את שעבר עליה לפני כמה שנים: לבני הזוג - היא ובעלה - לא היו ילדים זמן רב, בניסי ניסים, לעת זקנותם, נפקדו בבן. אך לפתע, הבן יקיר חלה במחלה מסתורית, והיה שרוי בסכנה עצומה.. שיחרה האשה את פניהם של כל גדולי הרופאים למצוא מזור לבנה, אך כולם השיבו את פניה ריקם. מלבד רופא העיירה שאמר שכנראה יש לילד מום בלב, ועלינו לנסוע לווילנא לרופא גדול המתגורר שם, תוך כדי מסעות האשה להצלת בנה, היא הגיעה לעיר וילנא, שם יסבו גדולי הפרופסורים בעולם כולו.

ניגשו לרופא הגדול ולאחר בדיקות שונות אמר הרופא באופן נחרץ וחד משמעי, "לילד הזה אין סיכוי לחיות יותר מכמה שנים, אין כל תרופה למחלתו, חזרו לביתכם והשלימו עם המציאות".

המומים שבורים ורצוצים יצאו מבית הרופא, לא ידענו לאן פנינו מועדות, בקושי הגענו לאכסניה שבווילנא, ושם פרצתי בבכי תמרורים ומיאנתי להנחם. אנשים באכסניה שמעו על צרתנו אמרו לנו: הרי אתם נוסעים חזרה למיר, בדרך כדאי לכם להכנס לראדין, שם מתגורר החפץ חיים, פנו אליו ובודאי תוושעו. מיד נסענו לראדין אך מה היה דוה לבנו בשמענו שאין מכניסים לביתו אנשים, כי מצבו חלוש ביותר ואין באפשרותו לקבל אנשים. במר נפש סרנו לביתו של החפץ חיים שהיה כבר זקן מופלג וכמעט שלא קיבל קהל. בתחילה סירבו בני הבית להכניס. בעוד אנו

עומדים ותוהים, והנה סייעתא דשמיא!! רואים אנו את בעל נכדתו של החפץ חיים, אברך צעיר שזה לא מכבר למד בישיבת מיר והיה מתגורר בביתו. והנה, שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו... והוא הכניס אותנו לחדר סבו. החפץ חיים ישב אז על כסאו וספר עזרא הנביא בידו. ישבנו וסיפרנו לו על מחלתו של בנו כששמע החפץ חיים כל זאת, נענה ואמר: מה כבר יכולני להושיע לכם? כשהייתי צעיר יותר, היה לי כח לצום על חולי ישראל. היום, כבר אין ביכולתי לעשות זאת. אבל לא הרפתני, אלא פרצתי בבכי תמרורים. נכדו של הרב הוסיף ואמר לו: "סבא, הרי זה בן יחיד!" והסברתי שזהו בנו היחיד והצער הוא איום ונורא.

לפתע התרומם החפץ חיים ממקום מושבו, ואמר לי: אם תקבלי עליך שתי קבלות, מבטיחני שבנך ירפא בעזרת השם ממחלתו, נתעוררתי לחיים והבטחתי: אקיים כל אשר יושת עלי.

בסתר ליבי הייתי כבר מוכנה לצום שנתיים ימים, ובלבד שאזכה לראות ברפואתו של בני, אך הנה החפץ חיים לא מבקש ממני צומות, לא מטיל עלי מגבלות קשות.

קרא לי החפץ חיים זצוק"ל בלשון חיבה ואמר: "בתי, קבלי עליך שתקדימי לקבל את שבת מלכתא". שאלתי אותו מה כוונתו והוא ענה: "ביום ששי בחצות תהיה כבר מפת שבת פרוסה על השלחן ופמוטי הנרות סדורים על השולחן, ומזמן הדלקת הנרות לא לעשות שום מלאכה, ויהי מה!". הדברים יצאו מפי החפץ חיים וקיבלתי קבלה נחושה בלבי, שלא לשנות מאומה מדבריו.

כשהגענו לוילנא אמר לנו הרופא: "הלצון אתם חומדים לי, זה ילד אחר ולא אותו ילד שבדקתי לפני תקופה קצרה". אמרנו לו: "בן יחיד הוא לנו", אמר לנו הרופא: "האם הייתם בוינה?" [בוינה היה אז מרכז רפואי עולמי]. אמרנו לו: "לא". והוא המשיך: "אלא איפה". ואנחנו ענינו: "הלכנו לחפץ חיים והוא יעץ לנו את עצתו..."

אמר לנו הרופא: אנחנו הרופאים מנסים רק לתקן את הקיים, לב פגום - מנסים לתקן. אבל החפץ חיים, עשה "יש מאין". עכשיו אני יכול לגלות לכם שהלב של בנכם היה אכול לגמרי במצב של "אין"...

וסיימה בעלת הבית את דבריה: "מאז ועד היום, אנו מסיימים מוקדם מאד את ההכנות לשבת. לכן, אני דואגת לבעלי המאחר לשוב".

כדברים האלה סיפרה בעלת הבית לרבי שמחה קפלן בהיותו בחור בישיבת מיר, וזוהי הסיבה שהיא מאיצה בבעלה לבל יאחר וישוב בזמן לביתו, וזו הסיבה שעמדה בפתח הבית בשעה כה מוקדמת. (לשכנו תדרשו ח"א עמ' רמ"ג).

באחד באדר משמיעין
על השקלים

זכר למהצית השקל

כמידי שנה ניתן
להעביר את מעות
'זכר למהצית
השקל' עבור
פעילות החסד
והפצת התורה
שע"י ישיבתנו
הקדושה
(ערך מהצית השקל
30 ש"ח לכל אדם)

שמות התורמים
ובקשותיהם האישיות
יעברו אל רבני ומקובלי
הישיבה ובראשם
מו"ר ועט"ר
רבינו בניהו שמואלי
שליט"א
אשר יערכו עבורם תפילה
מיוחדת ביום
תענית אסתר בה יעתירו
עבורם לברכה וישועה

למסירת שמות:
02-624-9000

עלון זה יוצא לאור ע"י ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכ"ו רח"ש שילה 6 ירושלים ניתן להשיג בטלפון: 02-6222560 | ניתן לקבל את העלון מידי שבוט לתיבת המייל, ע"י שליחת בקשה למייל: m6222560@gmail.com
לתרומות או למסירת שמות לפדיון נפש ע"י מקובלי ורבני הישיבה בטלפון: 02-624-9000

קייטרינג משובח
אכאז שלחנות
ברית מילה • בר מצוה
שבת חתן • ועוד
להזמנות 055-979-7176

פדיון נפש
ע"י מו"ד המקובל
רבי בניהו שמואלי שליט"א
למסירת שמות
02-6222-560

זכרון נפש זה הוא תועלת ותרומה לכל ציה שלא תבוא ובפרט לזולים שיתרפא בנחת. וכבר היו מנסים ובדקו אתו יותר נאלץ פעמים. והיה מועיל בעזרת ה' תפא באותה שעה. והיתה נזירת התועלתו ותרומתו לכל אדם והיו אנונים מה גדלו מעשיך ה' (פיי עין חיים)